

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Λόγοι υπογεννητικότητας

- Οικονομικοί λόγοι: ακρίβεια, εργασιακή αβεβαιότητα, απουσία κρατικής μέριμνας και ασυμβίβαστο οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
- Κοινωνικοί λόγοι: αβεβαιότητα νέων, περιβαλλοντική αλλαγή, πολιτικοοικονομική αστάθεια, κρίση σχέσεων
- Ψηφιακή τεχνολογία: μοναξιά, κοινωνική απομόνωση, ψυχική δυσφορία, ιδεολογική απόσταση μεταξύ των δύο φύλων

ΘΕΜΑ Β

B1. 1β, 2β, 3α, 4α, 5α

B2.

α. Αίτιο: η χρήση των smartphones ως μια χρονική σύμπτωση της δημογραφικής κατάρρευσης σε πολλές χώρες.

Αποτελέσματα:

- η αλλαγή στον τρόπο που αλληλεπιδρούν οι νέοι μεταξύ τους
- η καλλιέργεια εξιδανικευμένων προτύπων σχέσεων
- δημιουργία μη ρεαλιστικών προσδοκιών που αυξάνουν τα επίπεδα μοναξιάς, κοινωνικής απομόνωσης και ψυχολογικής δυσφορίας

Πρόθεση: Η συντάκτρια επιδιώκει να παρουσιάσει εμφατικά τις αρνητικές συνέπειες της χρήσης των smartphones στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και να αποδείξει τον ισχυρισμό της.

B2.

β. Το «Γιατί» δηλώνει αιτιολόγηση. Ο δοκιμογράφος αιτιολογεί τον συντηρητισμό και την υποχωρητικότητα που μπορεί να διέπει τους νέους αλλά και την προοδευτικότητα των γηραιότερων.

Το «λοιπόν» δηλώνει συμπέρασμα. Ο Παπανούτσος συμπεραίνει/συγκεφαλαιώνει ότι τα νιάτα και τα γηρατειά είναι καλό να διαχωρίζονται με βάση την ηλικία τους και είναι απαραίτητα για την κοινωνική συνοχή.

B3.

Ασύνδετο σχήμα:

- Ο συγγραφέας αποσκοπεί στο να δώσει **ένταση, έμφαση στον λόγο** και ίσως να χρωματίσει συναισθηματικά το κείμενό του.
- Συμβάλλει στη **ζωντάνια και στην παραστατικότητα** του κειμένου, ενώ ταυτόχρονα **πυκνώνει τον λόγο**.
- Προσδίδει στο ύφος χαρακτήρα **λιτό, γοργό και κοφτό** (ελλειπτικός λόγος).

Με όλα τα παραπάνω αποδίδονται τα χαρακτηριστικά της νεότητας.

α' πληθυντικό πρόσωπο:

- δηλώνει την **ένταξη (συμμετοχή)** του πομπού στο σύνολο.
- δηλώνει **καθολικότητα και συνυπευθυνότητα**.
- **παρακινεί τον δέκτη σε δράση**
- **επιπλέον καθιστά την επικοινωνία πιο ζωντανή και άμεση**

Με τα παραπάνω, λοιπόν, ισχυροποιεί την άποψή του σχετικά με τα χαρακτηριστικά των δύο γενεών.

Συνυποδήλωση/μεταφορά:

- **ζωντάνια και παραστατικότητα**
- **συγκινησιακή φόρτιση αναγνώστη και προσέλκυση ενδιαφέροντος**
- **έμφαση στον επαναστατικό χαρακτήρα των νέων**

ΘΕΜΑ Γ

Προτροπές ποιητικού υποκειμένου:

- Στίχοι 1-3: να απομακρύνει όλα τα αρνητικά συναισθήματα όπως θλίψη, πόνο, έγνοιες της καθημερινότητας.
- Στίχοι 4-6 : να κυνηγήσει την ευτυχία προσπερνώντας όλα τα εμπόδια που ενδεχομένως θέτουν οι άλλοι στον δρόμο του.
- Στίχοι 7-10 : να απελευθερωθεί από τη δυστυχία και να σταθεί απέναντι στις κοινωνικές συμβάσεις, να κρατήσει μόνο τα αληθινά- φυσικά χαρίσματα.
- Στίχοι 11-12 : να κυνηγήσει τις απολαύσεις που τον ελκύουν αφού γνωρίσει την αλήθεια και το δίκαιο.
- Στίχοι 13-14 : να αξιοποιήσει με θετικό τρόπο την ψυχική ορμή ώστε να διεκδικήσει τη χαρά της ζωής με θάρρος, παρρησία, τόλμη και αποφασιστικότητα, αγωνιστικό πνεύμα και αυτοπεποίθηση.

Κειμενικοί δείκτες:

- Μεταφορές: « χτύπα τη θλίψη καταγής», «πέταξε το μαράζι στα σκουπίδια»
- Αντιθέσεις : « Πρέπει να πολεμήσεις...κι αν στο δίνεις», «Πρέπει να νιώσης ...μπροστά στον ήλιο»
- Παρομοίωση : «σαν βλύσμα κραυγής γλάρου»
- β' πρόσωπο προτροπικής υποτακτικής και προστακτικής
- Επανάληψη : «Πρέπει να ...», «να χαρής»
- Εικόνες: «Κι αν στολιστείς να στολιστείς με αγάτη»

Προσωπική τοποθέτηση: κάθε απάντηση ορθά τεκμηριωμένη θεωρείται αποδεκτή

ΘΕΜΑ Δ

ΑΡΘΡΟ

ΤΙΤΛΟΣ: «Ας χτίσουμε τη γέφυρα με τους ηλικιωμένους»

«Μοναξιά: η μάστιγα του 21ου αιώνα»

Α' ζητούμενο: λόγιοι για τους οποίους αυξάνεται η μοναξιά στην εποχή μας

- Η επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων έχει υποκαταστήσει την διά ζώσης επικοινωνία, την κατά πρόσωπο συνάντηση με τον Άλλον. Έτσι, δημιουργείται μία ψευδαίσθηση κοινωνικότητας, υποβαθμίζοντας τη φιλία στο επίπεδο της απλής γνωριμίας
- Το εχθρικό και αφιλόξενο περιβάλλον των μεγαλουπόλεων στο οποίο κυριαρχεί η ανωνυμία και η δυσπιστία για τους συνανθρώπους μας και δηλητηριάζουν την ψυχή των ανθρώπων με την καχυποψία και τον φόβο.
- Η έξαρση των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας όπως βία , εγκληματικότητα, ρατσισμός καθώς και τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης (ανέχεια, εκμετάλλευση, ανεργία) αυξάνουν το φαινόμενο της μοναξιάς.
- Η κατίσχυση του πνεύματος του υλικού ευδαιμονισμού παγιδεύουν τον σύγχρονο άνθρωπο σε έναν αγώνα κατανάλωσης για την ικανοποίηση των υλικών του αναγκών. Αυτό τον εξαντλεί ψυχικά και σωματικά και δεν διαθέτει τον χρόνο και τη διάθεση για ουσιαστική επικοινωνία με τον συνάνθρωπό του.

Β' ζητούμενο: τρόποι με τους οποίους μέσα από τη συνεργασία των νέων με τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας μειώνουν τη μοναξιά των δύο γενεών.

- Απαιτείται καλόπιστος και ουσιαστικός διάλογος μεταξύ των δύο γενεών και αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.
- Ουσιαστική επικοινωνία και διάθεση περισσότερου και ποιοτικότερου χρόνου στη συναναστροφή τους μέσα από κοινές ασχολίες και δραστηριότητες.
- Συνεργασία σχολείων με ανοιχτά και κλειστά κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων.
- Συνειδητοποίηση από τους νέους ότι νομοτελειακά κάποτε θα γίνουν «μεγάλοι» και από τους μεγαλύτερους ότι κάποτε ήταν νέοι, ώστε και οι δυο πλευρές να δείξουν κατανόηση.
- Παροχή ευκαιριών στους νέους για συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων και όχι παραγκωνισμός τους με την αιτιολογία ότι είναι άπειροι.
- Ενσυναίσθηση, δηλαδή η ικανότητα να κατανοούμε τον άλλον, να συμμεριζόμαστε τις ανάγκες και τα συναισθήματά του, να αντιλαμβανόμαστε τα βαθύτερα κίνητρα της συμπεριφοράς του και να δείχνουμε εμπιστοσύνη στον συνάνθρωπο.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ